

РЕОФІЛЬНІ ВИДИ РИБ БАСЕЙНУ РІЧКИ ТЕТЕРІВ

Ю. К. КУЦОКОНЬ^{1*}, А. М. РОМАНЬ²¹Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України
вул. Б. Хмельницького, 15, м. Київ, 01030, Україна,²Національний науково-природничий музей НАН України
*e-mail: carassius1@ukr.net,

Описано видовий склад риб басейну річки Тетерів. Дослідження були проведені 2010 – 2018 рр. у 18 точках на річках Тетерів, Ірша, Здвиж, Гнилоп'ять та заплавному озері. Проаналізовано збори Національного науково-природничого музею НАН України для цього регіону, літературні джерела. Виявлено 33 види риб, серед яких чотири для цього басейну виявлено вперше: пічкур-білопер дніпровський *Romanogobio belingi* (Slastenenko, 1934), товстолобик білий *Hypophthalmichthys molitrix* (Valenciennes, 1844), романь-головешка *Perccottus glenii* Dybowski, 1877, кніповичія кавказька *Knipowitschia caucasica* (Berg, 1916). Для додаткової системи зареєстровано 28 видів. У наших дослідженнях домінували гірчак європейський *Rhodeus amarus* (Bloch, 1782) – 34,08 %, верховодка звичайна *Alburnus alburnus* (Linnaeus, 1758) – 13,22 % та вівсянка *Leucaspis delineatus* (Heckel, 1843) – 12,62 %. До реофільних належать 12 видів, частка яких серед всіх досліджених риб складає 12,76 %. Популяції більшості з них є в задовільному стані, про що свідчать відносна чисельність і розмірна структура популяції (наявність як дрібних молодих особин, так і старших вікових груп). З риб занесених до Червоної книги України в басейні Тетерева нами виявлено 4 види: бистрянку руську *Alburnoides rossicus* Berg, 1924, ялец звичайний *Leuciscus leuciscus* (Linnaeus, 1758), карась звичайний *Carassius carassius* (Linnaeus, 1758) і минь річковий *Lota lota* (Linnaeus, 1758). Всього частка цих видів – 4,76 % від усіх досліджених особин. Бистрянку руську і ялец звичайний трапляються досить часто (1,57 % та 2,86 % відповідно), представлені різними віковими групами, а знахідки карася звичайного і миня річкового – одиничні (по 0,17 % від усіх досліджених риб). Гірчак європейський, пічкур-білопер дніпровський, щипавки звичайна і північна є в списку Резолюції 6 Оселищної директиви Бернської конвенції. Знаходження цих видів важливе для створення об'єктів Смарагдової мережі в Україні. До чужорідних видів риб серед знайдених належать карась сріблястий *Carassius gibelio* (Bloch, 1782), чебачок амурський *Pseudorasbora parva* (Temminck & Schlegel, 1846), романь-головешка і товстолобик білий. Всього частка чужорідних видів – 2,53 % серед досліджених особин. Три перших види широко розповсюджені в басейні Тетерева. Вони надають перевагу непроточним водоймам. Зміна гідрологічного режиму в басейні Тетерева негативно вплине на аборигенні реофільні види риб і сприятиме поширенню інтродуцентів.

Ключові слова: риби, басейн Дніпра, річка Тетерів, реофіли

Вступ. Тетерів є правою притокою Дніпра, і впадає у Київське водосховище. Річка починається на схилах Придніпровського плато, басейн розташований у Придніпровській низовині на Київському Поліссі. У верхів'ї долина прорізана в корінних породах Кристалічного щита. Від Радомишля до гирла вона проходить в крейдяних і третинних відкладах. Мінералізація води біля Житомира 148–749 мг/л. Склад органічних і мінеральних біогенних речовин залежить від локального забруднення річки побутовими та промисловими стоками Житомира, Коростишева, Радомишля (Гідробіологія, 1978). Адміністративно Тетерів протікає двома областями – Житомирською і Київською, частина басейну (верхів'я річок Гнилоп'ять і Гуйва) знаходиться також у Вінницькій області.

Після аварії на ЧАЕС частина річок Полісся ввійшла до різних зон радіаційного забруднення, зокрема й нижня ділянка Тетерева. Організм риб теж здатен накопичувати радіоактивні ізотопи

(Волкова та ін., 2001). Крім того, існують плани гідроенергетиків по спорудженню малих ГЕС на поліських річках.

Тому важливо було з'ясувати сучасний стан популяцій реофільних видів риб для басейну Тетерева, встановити їхню цінність як рефугіумів для збереження видового різноманіття всього басейну Дніпра, адже відомо, що основне русло його перетворене на каскад водосховищ, а більшість стоку південніших приток зарегульовано, тому вони не можуть бути повноцінним оселищем саме для реофільного компоненту їхтіофауни.

Об'єкт і методи. Проаналізовано наявні літературні дані, для порівняння результатів власних досліджень із попередніми, зокрема зібраними в 1930-х (Белінг, 1937) та 1970-х (Полтавчук, 1976). Також опрацьовано «Каталог колекцій Зоологического музея ННПМ НАН Украины. Круглоротые и рыбы» (2003), і пізніші збори цього музею.

Власні дослідження проводились частково у 2010, 2012, 2013, 2016, 2017 рр., але більшість у серпні 2018 р. Для лову використовували підсаки на живця за методикою А. М. Романа (2016). Після видової ідентифікації всі риби були випущені назад до водойм. Всього досліджено 18 точок на 4 річках (табл. 1) та одному заплавному озері. Всього протягом польових виїздів досліджено 3002 особини риб. Для кожного виду пораховано частку (%) за кількістю особин. Дослідження на основному руслі Тетерева були проведені на відрізку сс. Дениші – Кухарі, тобто переважно в середній течії річки. В деяких місцях розташовані греблі – у Харитонівці, Городському. На Ірші досліджено ділянку від с. Шершні до перетину річки з автошляхом М 07, недалеко від місця впадіння Ірші до Тетерева. В Чоповичах теж присутня гребля. На р. Здвиг проведено дослідження в районі Бородянки, на Гнилоп'яті – вище Бердичева, заплавне озеро – біля Пісківки, на лівому березі Тетерева. Систематичне положення, латинські й українські назви риб подано за роботою Ю. К. Куцоконь і Ю. В. Квача (2012).

Таблиця 1.
Досліджені водойми басейну Тетерева

Table 1.
Investigated waterbodies in the Teteriv River basin

Назва річки	Довжина річки (км) / площа водозбірного басейну (км ²)	Кількість місць досліджень
Тетерів	385 / 15300	11
Ірша	136 / 3070	4
Здвиг	145 / 1775	1
Гнилоп'ять	99 / 1312	1
Заплавне озеро		1

Результати та їх обговорення. Перші більш-менш ретельні дослідження Тетерева присутні в роботі Д. О. Белінга (1937). Автор зазначає для всієї річки 38 видів риб, в тому числі 26 для середньої ділянки, дослідженої і нами. Рибне населення річок Полісся найкраще представлено в роботах М. А. Полтавчука (1976). В цій роботі вказується 25 видів риб для р. Тетерів (табл. 2). Ю. В. Мовчан (2012) для Тетерева наводить всього 43 види, в тому числі 5 них таких, що не відмічаються останнім часом (рибець звичайний, синець, клепець, чехоня, йорж-носар). Іхтіофауна Тетерева змінилась на 23,2%, згідно до аналізу Ю. В. Мовчана (2012).

Нами знайдено 33 види у басейні Тетерева (табл. 2), в тому числі не виявлені раніше чотири: товстолобик білий, пічкур-білопер дніпровський, ротань-головешка та кніповичія кавказька. Для додаткової системи зареєстровано

28 видів (табл. 3). У наших дослідженнях домінували гірчак європейський (34,08 %), верховодка звичайна (13,22 %) та вівсянка (12,62 %). За характером і періодом нересту переважають риби із весняно-літнім порційним нерестом (24 види). Видів з одноразовим нерестом 7.

У дослідженому басейні виявлено відносно велику кількість реофілів – за нашими даними 12 видів, їх частка серед всіх досліджених риб – 12,76%. Загально-прісноводних видів виявлено 13. Лімнофільних менше - 7 видів (рис. 1). Однак, на початку ХХ ст. реофілів було 15 видів, в тому числі синець, клепець, чехоня і йорж-носар, які в наступні періоди відмічені не були. Д. О. Белінг (1937) майже всі ці види вказує лише для нижньої ділянки Тетерева. Подальше збільшення кількості представників цієї екологічної групи відбувалося за рахунок знахідок бичків, що теж вважаються реофілами. Це свідчить про сприятливі умови саме для даної групи видів риб, оскільки досліджені ділянки річок переважно є проточними і добре аерованими. Проте русла досліджених водойм в окремих місцях перекриті греблями і, відповідно, малопроточні. За рахунок цього видове різноманіття риб на таких ділянках, а часто в усьому річковому басейні, зменшується.

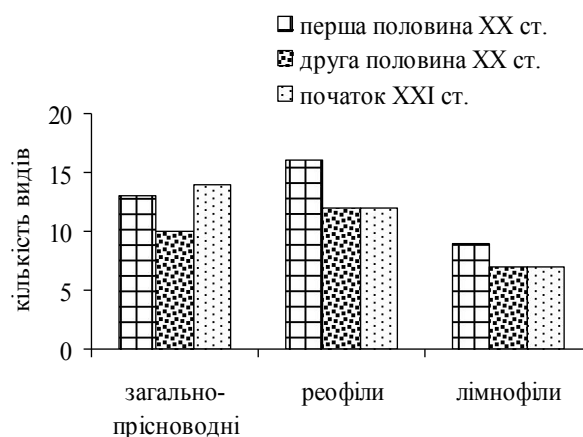

Рис. 1. Кількість видів риб басейну Тетерева в екологічних групах за їх відношенням до течії

Fig. 1. Number of fish species in the Teteriv basin in ecological groups of their relation to the flow

В основному руслі Тетерева виявлено 9 реофільних видів риб: ялець звичайний, головень європейський, бистрянкa руська, пічкур звичайний, пічкур-білопер дніпровський, щипавка північна, бичок-пісочник, бичок-гонець та бичок-цуцик західний. Мересниця звичайна знайдена в Ірші, притоці Тетерева. Серед досліджених риб були як дорослі особини, так і молодь. В цій же водоймі виявлено слижа європейського.

Таблиця 2.
Іхтіофауна басейну Тетерева в різні періоди

Table 2.
Ichthyofauna of Teteriv River basin during different periods

Вид	Поч. XX ст.	Друга пол. XX ст.	Поч. XXI ст. / (%)
Мінога українська <i>Eudontomyzon mariae</i> (Berg)	+	+	
Ялець звичайний <i>Leuciscus leuciscus</i> (L.)	+	+	+/2,86
Головень європейський <i>Squalius cephalus</i> (L.)	+	+	+/0,23
В'язь <i>Leuciscus idus</i> (L.)	+	+	+/0,07
Плітка звичайна <i>Rutilus rutilus</i> (L.)	+	+	+/5,06
Бобирець звичайний <i>Petroleuciscus borysthenticus</i> (Kessl.)	+		
Краснопірка звичайна <i>Scardinius erythrophthalmus</i> (L.)	+	+	+/1,90
Підуст звичайний <i>Chondrostoma nasus</i> (L.)	+	+	
Бистрянка руська <i>Alburnoides rossicus</i> Berg	+	+	+/1,57
Верховодка звичайна <i>Alburnus alburnus</i> (L.)	+	+	+/13,22
Білизна звичайна <i>Aspius aspius</i> (L.)	+	+	
Вівсянка <i>Leucaspis delineatus</i> (Heck.)	+	+	+/12,62
Мересниця річкова <i>Phoxinus phoxinus</i> (L.)	+	+	+/0,33
Мересниця озерна <i>Rhynchocypris percunurus</i> (Pall.)	+		
Плоскирка <i>Blicca bjoerkna</i> (L.)	+	+	+/3,50
Лящ <i>Abramis brama</i> (L.)	+	+	+/1,37
Синець <i>Ballerus ballerus</i> (L.)	+		
Клепець <i>Ballerus sapa</i> (Pall.)	+		
Рибець звичайний <i>Vimba vimba</i> (Pall.)	+		
Чехоня <i>Pelecus cultratus</i> (L.)	+		
Товстолобик білий <i>Hypophthalmichthys molitrix</i> (Val.)			+/0,03
Гірчак європейський <i>Rhodeus amarus</i> (Bloch)	+	+	+/34,08
Чебачок амурський <i>Pseudorasbora parva</i> (Temm. & Schl.)			+/0,97
Пічкур звичайний <i>Gobio gobio</i> (L.)	+	+	+/0,87
Пічкур-білопер дніпровський <i>Romanogobio belingi</i> (Slast.)			+/0,37
Марена дніпровська <i>Barbus borysthenticus</i> Dyb.	+	+	
Карась звичайний <i>Carassius carassius</i> (L.)	+	+	+/0,17
Карась сріблястий <i>Carassius gibelio</i> (Bloch)	+	+	+/0,30
Короп звичайний <i>Cyprinus carpio</i> L.	+		
Лин <i>Tinca tinca</i> (L.)	+	+	+/1,10
Щипавка звичайна <i>Cobitis taenia</i> L.	+	+	+/6,73
Щипавка північна <i>Sabanejewia baltica</i> Witk.		+	+/0,13
В'юн звичайний <i>Misgurnus fossilis</i> (L.)	+	+	
Слиж європейський <i>Barbatula barbatula</i> (L.)	+	+	+/0,13
Сом звичайний <i>Silurus glanis</i> L.	+		
Щука звичайна <i>Esox lucius</i> L.	+	+	+/0,70
Минь річковий <i>Lota lota</i> (L.)	+	+	+/0,17
Колючка триголкова <i>Gasterosteus aculeatus</i> L.			+/0,43
Колючка південна <i>Pungitius platygaster</i> (Kessl.)			+/0,83
Судак звичайний <i>Sander lucioperca</i> (L.)	+		
Окунь звичайний <i>Perca fluviatilis</i> L.	+	+	+/2,03
Йорж-носар <i>Gymnocephalus acerinus</i> (Gmel.)	+		
Йорж звичайний <i>Gymnocephalus cernuus</i> (L.)	+	+	+/0,73
Ротань-головешка <i>Percocottus glenii</i> Dyb.			+/1,23
Бичок-пісочник <i>Neogobius fluviatilis</i> Pall.	+	+	+/3,93
Бичок-гоніць <i>Babka gymnotrachelus</i> (Kessl.)			+/1,70
Бичок-цуцик західний <i>Proterorhinus semilunaris</i> (Heck.)			+/0,50
Кніповичія кавказька <i>Knipowitschia caucasica</i> (Berg)			+/0,13
Всього 48 видів	38	29	33

Примітка. Поч. XX ст. за Белінгом (1937), друга пол. XX ст. – за Полтавчуком (1976), поч. XXI ст. власні дані (% – частка виду серед усіх досліджених особин за кількістю); крім того, для всіх періодів враховано збори для басейну Тетерева в колекції ННПМ НАН України

Таблиця 3.
Розподіл видів риб по басейну Тетерева за
нашими дослідженнями

Table 3.
Distribution of fish species by the Teteriv basin
according to our research

Вид	Тетерів	Ірша	Здвиж	Гнилоп'ять	Запл. озеро
Ялець звичайний	+	+			
Головень європейський	+	+			
В'язь	+				
Плітка звичайна	+	+	+	+	+
Краснопірка звичайна	+	+	+	+	+
Бистрянкa руська	+		+		
Верховодка звичайна	+	+	+	+	+
Вівсянка	+	+	+	+	+
Мересниця звичайна		+			
Плоскирка	+	+	+	+	
Лящ	+				
Товстолобик білий	+				
Гірчак європейський	+	+	+	+	+
Чебачок амурський	+			+	
Пічкур звичайний	+	+	+	+	
Пічкур-білопер дніпровський	+				
Карась звичайний					+
Карась сріблястий	+			+	
Лин		+	+		+
Щипавка звичайна	+	+	+	+	+
Щипавка північна	+	+			
Слиж європейський		+			
Щука звичайна	+	+	+		+
Минь річковий		+			
Колючка триголкова	+				
Колючка південна			+		+
Окунь звичайний	+	+	+	+	+
Йорж звичайний	+	+			
Ротань-головешка	+		+	+	
Бичок-пісочник	+	+	+		+
Бичок-гонець	+		+		
Бичок-цуцик західний	+	+			
Кніповичія кавказька				+	
Всього: 33 види	26	20	16	13	12

Кніповичію кавказьку знайдено в Гнилоп'яті. Загалом, у досліджених притоках виявлено 11 видів-реофілів (табл. 3), найбільше, сім видів, у Ірші. Стан популяцій реофілних риб можна оцінити за частотою їх знахідок у дослідженнях і за присутністю різних вікових груп. За цими показниками в найкращому стані можуть вважатися популяції бистрянки руської, пічкура звичайного, яльця звичайного, бичка-пісочника - вони траплялися в багатьох місцях, часто були представлені різними віковими групами.

Пічкур-білопер дніпровський, головень європейський, щипавка північна і особливо слиж європейський були представлені в уловах поодинокими особинами і лише на деяких локаліях.

3 видів риб занесених до Червоної книги України (2009) в басейні Тетерева нами знайдено 4: бистрянкa руська, ялець звичайний, карась

звичайний і минь річковий. Всього частка цих видів складає 4,76 % від усіх досліджених особин. Причому бистрянкa руська і ялець звичайний трапляються досить часто (1,57 % та 2,86 % відповідно), представлені різними віковими групами, а знахідки карася звичайного і миня річкового – одиничні (по 0,17 % від усіх досліджених риб). Ряд з виявлених видів занесені до Додатку 3 Бернської конвенції, а саме: вівсянка, гірчак європейський, щипавка звичайна, щипавка північна (Годлевська та ін., 2010). Ще кілька видів є в списку Резолюції 6 Оселищної директиви Бернської конвенції: гірчак європейський, пічкур-білопер дніпровський, щипавки звичайна і північна. Знаходження цих видів важливе для створення об'єктів Смарагдової мережі в Україні.

До чужорідних видів риб серед знайдених належать карась сріблястий, чебачок амурський,

ротань-головешка і товстолобик білий. Всього частка чужорідних видів складає 2,53 % серед досліджених особин. Три перших види широко поширені в басейні Тетерева. Вони надають перевагу непроточним водоймам, тому частіше зустрічаються на зарегульованих ділянках, в затоках, прибережних смугах тощо. Ротань-головешка зазначений для Тетерева вже на початку ХХІ ст. (Kutsokon, 2017). Подальше поширення цих видів також становить загрозу аборигенній іхтіофауні.

Висновки. Досліджені річки мають широкі долини, принаймні на досліджених ділянках. У місцях де збудовано греблі й піднято рівень води (Харитонівка, Чоповичі), водойми стають малопроточними, вода каламутна, дно замулене. Реофільні види риб, в тому числі й «червонокнижні» (бистрянка російська, ялець звичайний), у таких умовах зникають. Нами ці види знайдені лише на річкових ділянках, зі швидкою течією. Особливо цінними для них виявились досліджені ділянки Ірші й Тетерева. З іншого боку, лімнофільний карась звичайний (ЧКУ) теж може існувати лише в умовах природних заплав, тому й зник у більшості водойм басейну Дніпра. Крім того, в Ірші виявлено локалітет мересниці звичайної. Для Тетерева, цей вид відомий з досліджень Белінга (1930-ті) та Полтавчука (1970-ті). Ця унікальна популяція, що збереглась з часів останнього зледеніння, може виявитись навіть окремим, новим для науки видом. Будь-яке незначне порушення гідрологічного режиму водойми призведе до її зникнення. Щодо чужорідних видів, то в місцях, де останні були виявлені, вони нечисельні, тримаються переважно ближче до берегів, де відсутня течія.

Такі зміни природних біотопів, як плановане будівництво малих ГЕС на вказаних річках є вкрай небажаним для аборигенного рибного населення. Зміна річкових умов на озерні сприятиме погіршенню якості води (цвітіння, замулення дна, зниження вмісту кисню тощо), що вже спостерігається на ділянках вище гребель. У таких умовах із рибного населення випадуть аборигенні види риб, особливо реофіли, частина з яких занесена до ЧКУ та Резолюції 6. Натомість, залишаться й підвищать чисельність витриваліші чужорідні види, більшість з яких малоцінні й для рибальства.

На сьогоднішній день ці річки, особливо Ірша й Тетерів є привабливими для рибалок-любителів, зокрема нахлистовиків, спеціалізованих на реофільні види, а Тетерів – ще й для туристів-водників. Тому не можна забувати й про рекреаційну цінність цих річок,

яка втратиться через зміну їх гідрорежиму при будівництві малих ГЕС.

Подяки. Частина роботи виконана за фінансової підтримки Міністерства освіти і науки України в рамках проекту «Оцінка сучасного стану та розробка аквакультурних методів підтримки біологічного різноманіття реофільних коропових риб річок Білорусі та України» (Договір М/88-2018 від 20 червня 2018 р.).

Список літератури:

1. Белінг Д.Є. Нотатки про іхтіофауну УРСР. 3. Деякі дані про іхтіофауну рр. Тетерів і Рось // Труды гідробіологічної станції. – 1937. – №15. – С. 145 – 184.
2. Волкова Е.Н., Беляев В.В., Широкая З.О., Зарубин О.Л., Сытник Ю.М., Шевченко П.Г., Кагрян А.Е., Карапыш В.А. Радиоактивное загрязнение ихтиофауны Украины на современном этапе // Наукові записки Тернопільського педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка. Серія: Біологія, Спеціальний випуск: Гідроекологія. – 2001. – №4 (15). – С.6 – 8.
3. Гідробіологія і гідрохімія річок Правобережного Придніпров'я / В.В.Поліщук, В.С. Травянюк, Г.Д. Коненко, І.Г. Гарасевич. – К.: Наукова думка, 1978. – 271 с.
4. Годлевська О., Парнікоза І., Різун В., Фесенко Г., Куцоконь Ю., Загороднюк І., Шевченко М., Іноземцева Д. Фауна України: охоронні категорії. Довідник. Ред. Годлевська О., Фесенко Г. – К., 2010. – 80 с.
5. Каталог коллекций Зоологического музея ННПМ НАН Украины. Круглоротые и рыбы / Ю.В. Мовчан, Л.Г. Манило, А.И. Смирнов, А.Я. Щербуха. – К.: Зоомузей ННПМ НАН Украины, 2003. – 241 с.
6. Куцоконь Ю. К., Квач Ю. В. Українські назви міног і риб фауни України для наукового вжитку // Біологічні студії, 2012. – Т. 6, № 2. – С. 199 – 220.
7. Полтавчук М. А Рыбы малых рек Правобережного Полесья УССР. Сообщение 3. Видовой состав рибного населения правобережных притоков нижнего течения Припяти и среднего Днестра // Вестник зоологии, №4, 1976. – С. 72 – 77.
8. Романь А.М. Метод застосування сачка як знаряддя для збору іхтіологічного матеріалу // Сучасні проблеми теоретичної і практичної іхтіології: Матеріали ІХ міжнародної іхтіологічної науково-практичної конференції (Одеса 14-16 вересня 2016 р.) – Одеса: ТЕС, 2016. – С. 228–229.
9. Червона книга України. Тваринний світ / за ред. Акімова І. А. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 600 с.
10. Kutsokon I. The Chinese sleeper (*Percottus glenii* Dybowski, 1877) in Ukraine: new data on distribution // Journal of Applied Ichthyology. 2017, 33: 1100-1107. DOI: <https://doi.org/10.1111/jai.13454>

References:

1. Beling DE. The notes about ichthyofauna of Ukraine. 3. Some data about ichthyofauna of Teteriv and

- Rosrivers [Notatky pro ikhtiofaunu URSS. 3. Deiakidani pro ikhtiofaunurr. TeterivRos]. *Proceedings of the hydrobiological station*. 1937, 15: 145–184. (in Ukrainian).
- Volkova EN, Beliaiev VV, Shyrokaia ZO, Zarubin OL, Sytnyk IM, Shevchenko PH, Kahlian AE, Karapysh VA. Radioactive contamination of Ukrainian ichthyofauna at the present stage [Radioaktivnoie zagriaznenniie ikhtiofauny Ukrainy na sovremennom etape]. *Scientific notes of the Ternopil Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk. Series: Biology, Special Issue: Hydroecology*. 2001; 4 (15): 6 – 8. (in Russian).
 - Polischuk VV, Travianko VS, Konenko HD, Harasevich IH. Hydrobiology and hydrochemistry of the rivers of the right bank of Dnipro river [Hidrobiolohiia i hidrokimiia richok Pravoberezhnogo Prydniprovia]. Kyiv: Naukova dumka; 1978. (in Ukrainian).
 - Godlevska O, Parnikoza I, Rizun V, Fesenko H, Kutsokon Y, Zagorodniuk I, Shevchenko M, Inozentseva D. Fauna of Ukraine: conservation categories. Referencebook [Fauna Ukrainy: okhoronni katehorii. Dovodnyk]. Eds.: Godlevska L, Fesenko H. Kyiv; 2010. (in Ukrainian).
 - Movchan YV, Manilo LG, Smirnov AI, Shcherbukha AY. The catalogue of collections of the Zoological Museum NMNH, NAS of Ukraine. Cyclostomata and fishes [Katalog kolektsyi Zoologicheskogo muzeia NNPM NAN Ukrainy. Kruglorotyie i ryby]. Kiev: NMNH; 2003. (in Russian).
 - Kutsokon Y, Kvach Y. Ukrainian names of the lampreys and fishes of the fauna of Ukraine [Ukraiinski nazvy minoh i ryb fauny Ukrainy dlia naukovooho vzhytku]. *Studia Biologica*. 2012; 6 (2): 199 – 220. (in Ukrainian).
 - Poltavchuk MA. Fishes of the small rivers of Right-bank Polesie of Ukraine. Report 3. Species composition of right-bank tributaries of the lower reaches of Pripyat and middle Dnieper [Ryby malykh rek Pravoberezhnogo Polesia USSR. Soobschenie 3. Vidovoi sostav rybnogo naseleniia pravoberezhnykh pritokov nizhnego techenia Pripiati i srednego Dnepra]. *Vestnik Zoologii*. 1976; 4: 72 – 77. (in Russian).
 - Roman AM. The method of usage of landing-net as of tool for ichthyological sampling [Metod zastosuvannia sachka iak znariaddia dlia zboru ikhtiolochochnoho materialu]. Current problems of theoretical and practical ichthyology: Material of the X International Ichthyological Scientific – practical conference (Odesa, Ukraine, 14 – 16 September 2016). Odesa: TES; 2016: 228 – 229. (in Ukrainian).
 - Akimov IA (ed.) Red Book of Ukraine. Animals [Chervona knyha Ukrainy. Tvarynnyi svit]. Kyiv: Globalconsulting; 2009. (in Ukrainian).
 - Kutsokon I. The Chinese sleeper (*Perccottus glenii* Dybowski, 1877) in Ukraine: new data on distribution. *J Appl Ichthyol*. 2017; 33 (6): 1100-1107.

THE REOPHYLIC FISH SPECIES IN THE TETERIV RIVER BASIN

Y. Kutsokon, A. Roman

Fishes species composition of the Teteriv River Basin is described. 18 localities of Teteriv, Irsha, Zdvyzh, Hnylopiat Rivers and the flooded lake were researched in 2010-2018. Also the scientific collection of the National Museum of the Natural History of the National Academy of Sciences of Ukraine for this region and literary data have been analyzed. 33 fish species were noted. Four of them are first reported for this region: Romanogobio belingi (Slastenenko, 1934), Hypophthalmichthys molitrix (Valenciennes, 1844), Perccottus glenii Dybowski, 1877, Knipowitschia caucasica (Berg, 1916). Besides 28 species were registered for the river basin system. In our investigation are dominated Rhodeus amarus (Bloch, 1782) – 34,08 %, Alburnus alburnus (Linnaeus, 1758) – 13,22 % and Leucaspis delineatus (Heckel, 1843) – 12,62 %. 12 species (12,76 %) of total species number belong to the reophylic group. Its predominating population's parts are tolerable according to the quantity and populations size structure (the presence of both small young individuals and elder age groups). Four red-book species were found in the studied waterbodies: Alburnoides rossicus Berg, 1924 (1,57 %), Leuciscus leuciscus (Linnaeus, 1758) (2,86 %), Carassius carassius (Linnaeus, 1758) (0,17 %) and Lota lota (Linnaeus, 1758) (0,17%). Rhodeus amarus (Bloch, 1782), Romanogobio belingi (Slastenenko, 1934), Cobitis taenia Linnaeus, 1758 and Sabanejewia baltica Witkowski, 1994 are listed in Resolution 6 of the Habitat Directive of Bern Convention. Finding of these species is important for the organization of Emerald Network in Ukraine. Moreover four alien fish species were noted: Carassius gibelio (Bloch, 1782), Pseudorasbora parva (Temminck & Schlegel, 1846), Perccottus glenii Dybowski, 1877, Hypophthalmichthys molitrix (Valenciennes, 1844). Part of alien fishes seizes only 2,53 % of total fish fauna based on our investigation. The first three alien species are widespread in the Teteriv basin. A changing of hydrological regime in the Teteriv River basin will affect adversely on the native reophylic fish species community and promote spreading of alien fish species.

Keywords: fish, Dnieper Basin, river Teteriv, reophylic species

Отримано редколегією 10.12.2018